

Zolnai Erika

Felnöttek, mert felnöttek

Értelmi sérült felnöttek szexuálpedagógiai támogatása

K L T E
Szociológia Tanszék Könyvtára
Lelt.: 2406/2001

Kézenfogva Alapítvány
Budapest, 2001

Tartalom

ELŐSZÓ.....	7
BEVEZETÉS.....	9
A könyv használatához	11
AZ ELLÁTÁS MINŐSÉGI NORMÁI ÉS A PÁRKAPCSOLATOK.....	13
Életminőség, jog és lehetőség az értelmes élethez.....	13
Az élet értelmessége a kapcsolatokban nyilvánul meg.....	15
Az élet értelmes, ha választhatunk – autonómia.....	16
Az élet értelmes, ha ezt mások is megerősítik – megbecsülés.....	17
Az élet értelmes, ha megélhetjük a hatékonyságunkat – kompetencia.....	18
Értelmes az életünk, ha van helyünk a világban – nyitott élettér.....	19
A normalizáció és integráció elve	20
Az önálló életvitel fejlesztése.....	24
Az önrendelkezés elve.....	26
Heteroszexuális környezet, koedukáció	28
Világos állásfoglalás a szexualitásról és a párkapcsolatokról a működtető és a fenntartó részéről.....	29
A szülők, szülőszervezetek szerepe.....	30
A SZEXUÁLIS NEVELÉS ÁLTALÁNOS MÓDSZERTANI ELVEI.....	33
A szexuális nevelés célkitűzései.....	33
A szexuális nevelés, a szexuális felvilágosítás helye a lakóotthonok mindennapjaiban	33
A veszélyeztetettség, mint a kérdés kezelésének legfontosabb motívuma	35
A szülők bevonása	35
A szexuális nevelés metodikája a felnőtt értelmi fogyatékos emberek körében	36
A SZEXUÁLIS KÉRDÉSEK KEZELÉSE, MINT INTÉZMÉNYI PROJEKT	46
A projekt megvalósításának lépései	47
Elméleti felkészülés – tények, ismeretek, információk.....	47
Gyakorlati felkészülés.....	47
Beavatkozási stratégiák.....	47
AZ ÉRTELMI SÉRÜLT EMBEREK MEGISMERÉSE	50
A személyiség és a pszichoszexuális fejlődés.....	50
A tapasztalatrendezés fázisai és az én fejlődése	53
A fejlődési szintek eltolódásai az egyének képességein belül és a csoport tagjai között.....	62

A felnőtté válás	65
AZ ÉLETTÖRTÉNET	71
A fogatékos személy élettörténetének feltárása	77
Az élettörténet és a szexuális viselkedés összefüggései	80
Saját élettörténetünk – önismereti feladat	81
TÉNYEK ÉS TÉVHITEK.....	84
A LEGFONTOSABB ORVOSI ÉS BIOLÓGIAI ISMERETEK	91
A nemi jelleg meghatározói	91
Biológiai fejlődés, a nemi szervek felépítése és működése	92
A nemi érés folyamata	92
A férfi nemi fejlődésének szakaszai.....	93
A férfi külső – belső nemi szervei és működésük	95
A férfi szexuális higiénája	97
A női nemi fejlődés szakaszai	98
A nő külső és belső nemi szerve és működése	99
A női nemi működés: a menstruációs ciklus	101
A nő szexuális higiénája	103
Vizsgálat a nőgyógyásznál	105
SZEXUÁLIS VISELKEDÉS	110
Maszturbáció	110
Társas kapcsolatok, szociális készségek	113
Ismerkedés, kapcsolatteremtés.....	114
A szexuális kapcsolat.....	116
Petting	118
Szexuális aktus (közösülés, coitus).....	119
Pornográfia.....	120
Nemi irányultság, hetero- és homoszexualitás.....	123
A szexuális élet zavarai	123
Gyermekvállalás, fogamzásszabályozás	127
Fogamzás	127
A terhesség és a magzati élet	128
A fogamzásgátlás lehetőségei	130
A mechanikus fogamzásgátló eszközök	131
Hormonális fogamzásgátlás	135
Meddővé tétel = Sterilizáció	136
A nem kívánt terhesség	137
A sürgősségi vagy elsősegély-tabletta	138
Az abortusz vagy művi terhességmegszakítás	138
Nemi betegségek és szexuális úton terjedő betegségek	141
Nemi betegségek.....	141
AZ ELLÁTÁS SZEMÉLYES TÉNYEZŐI, A SEGÍTŐ SZEMÉLYE	146

Az értékek, normák, kommunikáció és a bánásmód	146
A kommunikáció, mint a bánásmód kialakításának eszköze	146
Az értelmi fogyatékos személyek kommunikációjának jellegzetességei.....	148
Kommunikáció és kapcsolatteremtés a lakók között	149
Kommunikáció és annak nehézségei a gondozók és a lakók közötti kapcsolatban.....	150
A segítő kommunikációs készségei	151
Tolarancia a segítségnyújtás során.....	152
Az attitűdök, normák, értékek és a bánásmód összefüggései	153
Az ellentmondásos társadalmi megítélés következményei	154
A segítő személyes értékrendje.....	155
Autonómia, döntési szabadság kialakítása a támogatás során	157
Kommunikációs stílus, kommunikációs eszközök (egy kis önvizsgálat)	159
Értékek, normák a nemiséggel kapcsolatban – önismereti feladat .	160
Az egyéni szexuális szocializáció áttekintése.....	161
Témajavaslatok segítőik egymás közötti csoportos beszélgetéseikhez	167
A SZEXUÁLPEDAGÓGIAI KÍSÉRÉS BEVEZETÉSE ÉRTELMI FOGYATÉKOS FELNŐTTEK LAKÓOTTHONAIBAN	170
Az intézményi keretek megteremtése.....	170
További teendők a lakóotthon beindítása kapcsán, új lakók megérkezésekor	172
Az együttélési szabályok kidolgozása	174
A SZEXUÁLIS VISSZAÉLÉSEK MEGELŐZÉSE ÉS KEZELÉSE ..	186
A szexuális visszaélések kezelésének néhány tartalmi kérdése	187
A gondozottak közötti szexuális visszaélések és az önkéntesség ...	187
Az önkéntesség kérdése, ha az elkövető munkatárs	188
A beavatkozás felelőssége	189
Preventív szemlélet	189
Protokoll a gondozást igénylőkkel való visszaélés esetén	190
Intézményi protokoll kidolgozása (összegzés).....	194
Szexuális visszaélésre utaló jegyek.....	195
A szexuálpedagógiai kísérés gyakorlata.....	201
A kísérés, mint az értelmi fogyatékos személyek életvitelének normalizált támogatása	201
A viselkedés megváltoztatására irányuló módszerek.....	203
A barátságos tanítás módszere	204
Beavatkozást, illetve megfelelő bánásmódot igénylő speciális esetek, helyzetek	205

A beavatkozás lehetséges lépései a kísérés során.....	206
Első önálló hétvége és intim együttlét a partnerrel	208
Vállalható-e a gyermek vagy sem?	209
A PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ OKTATÓCSOMAG	
ELEMEINEK BEMUTATÁSA	213
Enyém a testem! – Az önvédelmi program bemutatása.....	213
A videosorozat bemutatása	216
A hüvelykujj-játék bemutatása	217
FELNŐTTEK, MERT FELNŐTTEK – SZEXEDUKÁCIÓS TRÉNING	
.....	219
A foglalkozások struktúrája	223
A foglalkozás témájának előkészítése és a cél kifejtése	224
A kitűzött célunk megvalósítását szolgáló „főjáték”, főfeladat.....	224
A feldolgozást szolgáló feladatok kiosztása és az összejevetel lezárása	225
A „Nem gyerek többé” című képsorozat bemutatása	225
BIBLIOGRÁFIA	229
Ajánlott irodalom a csoportok vezetéséhez	232
Ajánlott irodalom a szexualitás témakörében	232
MELLÉKLETEK (1)	234
A terhességmegszakítás szabályai	234
MELLÉKLETEK(2)	238
Protokoll a gondozást igénylőkkel szembeni visszaélés esetén.....	238
Bevezetés	238
Fogalommeghatározás	239
Protokoll (eljárás)	241
Utógondozás	245
Beszámoló / Írásbeli jelentés	246
Ellenvetések (jogorvoslat)	246
Titoktartás	246
Éves jelentés	247
A felelősség összefoglalása	247
A dokumentum 1. számú melléklete.....	248
A dokumentum 2. számú melléklete.....	249
TARTALOM.....	251